

Sygn. akt I S 74/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie	SA Lucyna Świdorska-Pilis SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

skargi uczestnika postępowania B. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w (...) i Prezesowi Sądu Okręgowego w (...)

o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przed Sądem Rejonowym w (...) sygn. akt II Ns 3666/07 i Sądem Okręgowym w (...) sygn. akt VI Ca 962/15

postanawia:

oddalić skargę.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdorska-Pilis

Sygn. akt. S 74/16

UZASADNIENIE

W skardze z 31 sierpnia 2016 r. uczestnik postępowania B. S. wniósł o:

- 1) stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Rejonowym w (...) w sprawie o sygn. II Ns 3666/07 i przed Sądem Okręgowym w (...) w tej samej sprawie oznaczonej sygn. akt VI Ca 962/15 doszło do przewlekłości postępowania, ze względu na to iż postępowanie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy,
- 2) przyznanie skarżącemu od Skarbu Państwa kwoty 20.000 złotych.

Uzasadniając żądanie skargi uczestnik postępowania podał, że sprawa dotyczy podziału majątku wspólnego rozwodzących się małżonków I. S. i B. S.. Wniosek w tej sprawie został skierowany do sądu 12 grudnia 2007 r. i dotychczas w sprawie nie zapadło ostateczne rozstrzygnięcie.

W ocenie skarżącego o przewlekłości postępowania świadczą następujące okoliczności:

1. Postanowienie przed Sądem pierwszej instancji zapadło 18 marca 2015 roku.

Świadczy to zadaniem autora skargi o braku koncentracji materiału dowodowego skoro przesłuchanie świadków oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości zajęło Sądowi Rejonowemu w S. 7 lat.

W wyniku braku stosowania przez Sąd Rejonowy środków przymusu dyscyplinujących świadków do stawiennictwa w celu przesłuchania, postępowanie trwało tak długo a nadto między styczniem 2009 a listopadem 2009 r. Sąd nie dokonał żadnej merytorycznej czynności w sprawie.

Ten sam zarzut skarżący przedstawił odnośnie toku postępowania między listopadem 2009 a październikiem 2013 r. kiedy to mimo 15 posiedzeń a przesłuchano zaledwie 11 osób oraz przeprowadzono dowód z ustnej opinii biegłego.

2. Uczestnik postępowania zarzucił nadto, że przewlekłość postępowania wynikała z braku stosowania przez Sąd Rejonowy przepisów dotyczących prekluzji dowodowej, a w przerwach między poszczególnymi posiedzeniami Sąd nie dokonywał żadnych istotnych czynności procesowych.

3. W skardze zarzucono, iż Sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 156 ust. 3 i 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami dokonał częściowego podziału majątku dorobkowego bez wcześniejszego zaktualizowania wydanej w sprawie opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości, co skutkowało koniecznością przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy dowodu z kolejnej opinii biegłego z tego zakresu dotyczącej aktualizacji wartości rynkowej nieruchomości wchodzących w skład majątku dorobkowego.

Odnośnie postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w (...) skarżący zarzucił, że:

1. Mimo upływu 15 miesięcy od złożenia apelacji dotychczas nie została ona rozpoznana.
2. Odbyło się tylko jedno posiedzenie i uczestnikowi nie doręczono operatów szacunkowych, których opracowanie zlecono biegłemu.
3. Sprawa nie jest sprawą skomplikowana.
4. Sąd odwoławczy nie jest zobligowany do prowadzenia postępowania dowodowego w pełnym zakresie.

Powołując się na powyższe uczestnik postępowania wnosił o uwzględnienie skargi.

Odpis skargi przekazanej Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach 13 października 2016 r. zarządzeniem z dnia 18 października 2016 r. doręczono Prezesowi Sądu Rejonowego w (...) i Prezesowi Sądu Okręgowego w (...).

Pismem z dnia 2 listopada 2016 r. udział w sprawie zgłosił Prezes Sądu Okręgowego w (...), który udzielił odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Okręgowego w (...) wnosił o oddalenie skargi jako niezasadnej.

Prezes Sądu Okręgowego w (...) podniósł, że sprawa której dotyczy skarga jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym.

Majątek podlegający podziałowi obejmuje kilkaset składników, w tym kilkanaście nieruchomości położonych na terenie całego kraju.

W sprawie zawnioskowano do przesłuchania kilkudziesięciu świadków z których część nie stawiała się na kolejne terminy nadsyłając usprawiedliwienia lub strony cofały dowód o ich przesłuchanie. Sąd Rejonowy stosował środki przymusu wymierzając grzywny za niestawiennictwo, a zarzut, że grzywny były niewspółmierne do statusu majątkowego świadków, należy uznać za gołosłowny. Prezes Sądu Okręgowego w (...) podał, że w sprawie o sygn. akt VI S 50/13 Sąd Okręgowy uwzględnił skargę wnioskodawczyni na przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w (...) i wydał zarządzenie co do dalszego toku postępowania.

W ocenie Prezesa Sądu Okręgowego w (...) skarga uczestnika postępowania winna więc być oceniana wyłącznie za okres po wydaniu tego orzeczenia, a w dalszym toku postępowanie, zarówno przed Sądem Rejonowym jak i Sądem Okręgowym, toczyło się bez zbędnej zwłoki. To, iż dotychczas nie doszło do wydania rozstrzygnięcia przez sąd odwoławczy wynika z taktyki procesowej uczestnika postępowania.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Skarga nie jest zasadna.

Z wnioskiem o podział majątku dorobkowego stron wystąpiła 12 grudnia 2007 roku wnioskodawczyni I. S.. Uczestnikiem tego postępowania jest B. S..

Wniosek dotyczy ustalenia składu majątku dorobkowego stron obejmującego kilkaset pozycji, w tym kilkunastu nieruchomości położonych na terenie całego kraju. We wniosku podano, że wartość postępowania to kwota około 20 milionów złotych. Wnioskodawczyni zgłosiła we wniosku propozycję co do podziału majątku padając, że w większości pozostaje on we władaniu uczestnika postępowania.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na wniosek zgłosił swoje wnioski co do podziału majątku dorobkowego oraz zarzucił, że w 93% przyczynił się do jego powstania.

Zawnioskował dowody z dokumentów, zeznań kilkudziesięciu świadków oraz z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości.

W latach 2008 – 2013 Sąd Rejonowy w (...) odbył ponad 30 posiedzeń na których przesłuchiowano świadków oraz uzyskał opinie biegłego co do wartości nieruchomości wchodzących w skład majątku dorobkowego stron.

W dniu 6 czerwca 2012 roku zapadło postanowienie wstępne w którym Sąd Rejonowy orzekł, że udziały małżonków w majątku wspólnym są równe.

Apelacja uczestnika postępowania od tego orzeczenia została oddalona przez Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 listopada 2012 roku.

Dalszy tok postępowania dotyczył przesłuchania świadków oraz uzyskania kolejnej opinii biegłego ze względu na zgłoszone przez strony zarzuty.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w (...) sygn. akt VI S 50/13, w wyniku skargi wnioskodawczyni, stwierdził, że w postępowaniu doszło do przewlekłości w okresie od marca 2009 do października 2013 r. oraz przyznał wnioskodawczyni od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w (...) 5.000 zł. Sąd Okręgowy nakazał Sądowi Rejonowemu wydanie postanowienia częściowego obejmującego podział nieruchomości w terminie do 31 marca 2014 r. Dalej idącą skargę oddalono.

W motywach tego postanowienia Sąd Okręgowy podał, że prowadzenie przez Sąd Okręgowy przez kilka lat postępowania zmierzającego do przesłuchania zawnioskowanych świadków wynikało m.in. zaniechanie stosowania adekwatnych środków przymusu polegających na wymierzaniu niestającym na przesłuchanie grzywien w nieadekwatnej wysokości do ich statusu majątkowego.

W ocenie Sądu Okręgowego wpływ ponad 4 lat na pozyskanie opinii biegłego dotyczącej ustalenia wartości rynkowej nieruchomości także świadczył o przewlekłości postępowania.

Po zwrocie akt sprawy Sądowi Rejonowemu w dniu 30 grudnia 2013 r. dalszy tok postępowania przed Sądem Rejonowym i Sądem Okręgowym w (...) obrazują następujące czynności procesowe:

6.02.2014 r. – postanowienie o odrzuceniu zażalenia uczestnika postępowania

na odmowę wyłączenia sędziego referenta,

21.02.2014 r. – pismo procesowe uczestnika postępowania sprzeciwiające się podziałowi częściowemu i zawierające wnioski dowodowe

dotyczące rozliczenia nakładów,

28.02.2014 r. – wniosek uczestnika postępowania o wyłączenie biegłego do spraw szacowania nieruchomości,

20.03.2014 r. – postanowienie Sądu Okręgowego o uchyleniu postanowienia o odrzuceniu zażalenia uczestnika postępowania negującego

odmowę wyłączenia sędziego oraz o przyznanie biegłemu

wynagrodzenia,

26.03.2014 r. – wniosek uczestnika postępowania o wyłączenie od rozpoznania sprawy przewodniczącego wydziału J. J.,

26.03.2014 r. – postanowienie dotyczące wniosku uczestnika postępowania o sprostowanie protokołu rozprawy i w przedmiocie wyłączenia

SSR J. J., postanowienie o odrzuceniu wniosku uczestnika postępowania o wyłączenie sędziego referenta, przesłuchano wnioskodawczynię i uczestnika postępowania,

26.03.2014r. – postanowienie o ustaleniu częściowego składu majątku

dorobkowego stron i jego częściowym podziale, dokonane w oparciu

o opinie biegłego z czerwca 2013 roku,

11.04.2014 r. – zarządzenie o doręczeniu stronom odpisu postanowienia z

uzasadnieniem w przedmiocie częściowego podziału majątku

dorobkowego,

15.04.2014 r. – ponowne postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia

za opracowaną opinię,

16.04.2014 r. – zawiadomienie o zwrocie uczestnikowi postępowania

kolejnego wniosku o wyłączenie sędziego, oraz o odmowie

sporządzenia uzasadnienia postanowienia o odrzuceniu

poprzedniego wniosku,

28.04.2014 r. – apelacja wnioskodawczyni od postanowienia o częściowym

podziale majątku dorobkowego,

5.05.2014 r. – zażalenie uczestnika w przedmiocie wynagrodzenia biegłego,

6.05.2014 r. – postanowienie o odmowie zwolnienia wnioskodawczynie od kosztów sądowych, apelacja uczestnika postępowania od postanowienia o podziale majątku dorobkowego, kosztów sądowych,

7.05.2014 r. – zarządzenie o zwrocie wniosku wnioskodawczynie o zabezpieczenie roszczenia,

12.05.2014 r. – postanowienie oddalające odwołanie uczestnika postępowania od zarządzenia odmawiającego sprostowania protokołu rozprawy,

15.05.2014 r. – postanowienie uwzględniające wniosek wnioskodawczynie o zabezpieczenie roszczenia,

19.05.2014 r. – zażalenie uczestnika postępowania o przyznanie biegłemu wynagrodzenia,

2.06.2014 r. – zażalenie uczestnika postępowania w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia (bez podpisu skarżącego),

1.07.2014 r. – zwrot wniosku uczestnika postępowania o zwolnienie od kosztów,

16.07.2014 r. – postanowienie o odrzuceniu apelacji wnioskodawczynie ze względu na nieuiszczenie wymaganej opłaty,

23.07.2014 r. – pismo wnioskodawczynie informujące, że uczestnik postępowania wyzbył się udziałów w majątku dorobkowym stron,

5.08.2014 r. – zarządzenie o przekazaniu akt Sądowi Okręgowemu w celu rozpoznania apelacji i zażalenia uczestnika postępowania,

4.09.2014 r. – postanowienia Sądu Okręgowego o oddaleniu zażaleń uczestnika postępowania na postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia biegłego i udzielania wnioskodawczynie zabezpieczenia,

13.10.2014 r. – wniosek wnioskodawczynie o uznanie za bezskuteczne czynności prawnych uczestnika postępowania dotyczących wyzbycia się udziałów w majątku dorobkowym,

21.10.2014 r. – postanowienie Sądu Okręgowego uchylające orzeczenie o

częściowym podziale majątku dorobkowego i częściowo znaczące postępowanie ze względu na odrzucenie jednego z wniosków uczestnika postępowania o wyłączenie sędziego w niewłaściwym składzie,

14.11.2014 r. – postanowienie o odrzuceniu wniosku uczestnika postępowania o

wyłączenie sędziego w składzie trzech sędziów,

11.12.2014 r. – odroczenie posiedzenia Sądu Rejonowego ze względu na usprawiedliwioną nieobecność uczestnika postępowania i nieobecność jego pełnomocnika,

9.01.2015 r. – wniosek uczestnika postępowania o odroczenie kolejnej rozprawy, wyłączenie sędziego referenta oraz o zawieszenie postępowania,

9.01.2015 r. – posiedzenie Sądu w tym dniu dotyczyło przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego, który potwierdził aktualność wcześniejszych opinii dotyczących wartości rynkowych nieruchomości, oddalono wniosek o wyłączenie sędziego referenta oraz o wyłączenie biegłego,

22.01.2015r. – zażalenie uczestnika postępowania na odmowę wyłączenia biegłego, wniosek o sprostowanie i uzupełnienie protokołu rozprawy, wniosek o otwarciu zamkniętej rozprawy na nowo,

20.02.2015 r. – postanowienie o otwarciu rozprawy na nowo,

4.03.2015 r. – postanowienie zwalniające uczestnika postępowania od opłat od

środków zaskarżenia,

9.03.2015 r. – postanowienie Sądu Okręgowego oddalające zażalenie uczestnika postępowania na odmowę wyłączenia sędziego,

17.03.2015r. – postanowienie oddalające wniosek uczestnika postępowania

o ustalenie adwokata z urzędu,

17.03.2015 r. – postanowienie o odmowie wyłączenia biegłego,

18.03.2015 r. – wniosek uczestnika postępowania o wyłączenie sędziego referenta

ze względu na odmowę ustanowienia adwokata z urzędu,

18.03.2015 r. – postanowienie o odrzuceniu wniosku uczestnika postępowania o

wyłączenie sędziego referenta,

18.03.2015 r. – postanowienie Sądu Rejonowego o uznaniu za bezskuteczne

czynności prawnych uczestnika postępowania kwestionowanych

przez wnioskodawczynię i dokonujące częściowego podziału

majątku dorobkowego,

24.03.2015r. – wniosek uczestnika postępowania o wyłączenie od rozpoznania

sprawy SSR W.,

25.03.2015 r. – postanowienie o odmowie wyłączenia SSR W.,

25.03.2015 r. – postanowienie o odmowie wyłączenia sędziego referenta,

16.04.2015 r. – postanowienie o odmowie sporządzenia na wniosek uczestnika postępowania uzasadnienia postanowienia z dnia 17.03.2015 r.

13, 20, 23.04.2015 r. – zażalenie uczestnika postępowania na odmowę wyłączenia biegłego, odmowę wyłączenia sędziego referenta, odmowę wyłączenia sędziego W.,

28.04.2015 r. – zarządzenie o doręczeniu stronom uzasadnienia postępowania dotyczącego podziału majątku dorobkowego,

8.05.2015 r. – postanowienie o doręczeniu zażalenia uczestnika postępowania na postanowienie o odmowie wyłączenia biegłego,

29.05.2015 r. – zażalenie uczestnika postępowania na orzeczenie o odmowie sporządzenia uzasadnienia postanowienia z dnia 17.03.2015 r.

8.06.2015 r. – zażalenie uczestnika postępowania na postanowienie z dnia 8 maja 2015 r.

9.06.2015 r. – apelacja uczestnika postępowania od postanowienia o uznaniu czynności za bezskuteczne i dokonującego częściowego podziału majątku dorobkowego,

14.07.2015 r. – postanowienie o zwolnieniu uczestnika od opłaty od apelacji,

22.07.2015 r. – postanowienie o zwolnieniu uczestnika postępowania od opłat od zażalenia,

10.09.2015 r. – postanowienie Sądu Okręgowego oddalające zażalenie uczestnika postępowania na odmowę wyłączenia od rozpoznania sprawy sędziego referenta oraz sędziego W.,

2.10.2015 r. – zwrot akt do Sądu pierwszej instancji po rozpoznaniu zażaleń,

5.10.2015 r. – postanowienie o zwolnieniu uczestnika postanowienia od opłat od kolejnych zażaleń,

2.12.2015 r. – rozprawa przed Sądem Okręgowym, oddalono zażalenie uczestnika postępowania na postanowienie Sądu Rejonowego z 16.04.2015 r. i 8.05.2015r., oddalono wniosek uczestnika postępowania o zwolnienie od obowiązku uiszczania zaliczki na koszty opinii biegłego, dopuszczono dowód z opinii biegłego na okoliczność aktualnej wartości rynkowej nieruchomości stron – w terminie 6 miesięcy od zlecenia,

18.01.2016 r. – wniosek biegłego o przyznanie zaliczki,

11.01.2016 r. – wezwanie biegłego o przedłożenie kalkulacji,

5.02.2016 r. – postanowienie o przyznanie biegłemu zaliczki,

10.05.2016 r. – wniosek wnioskodawczyni o udzielnie zabezpieczenia,

16.05.2016 r. – postanowienie o udzieleniu wnioskodawczyni zabezpieczenia,

27.04, 28.06.2015 r. – informacje biegłego o trudnościach w realizacji opinii ze względu na nieudostępnienie przez uczestnika postępowania nieruchomości stron do oględzin,

7.07.2016 r. – zarządzenie sądu o wydaniu opinii bez oględzin nieruchomości, które nie zostały udostępnione,

11.07.2014 r. – informacja biegłego, że wyznaczył ostatni termin oględzin na

2.08.2016 r.

8.06.2016 r. – wniosek uczestnika postępowania o udzielnie zabezpieczenia,

22.08.2014 r. – złożenie opinii przez biegłego,

2.09.2016 r. – postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia,

26.09.2014 r. – zażalenie uczestnika postępowania oraz postanowienie o

przyznaniu biegłemu wynagrodzenia,

5.10.2016 r. posiedzenie Sądu Okręgowego:

- oddalono wniosek uczestnika postępowania:
- o odroczenie rozprawy,
- o zawieszenie postępowania,
- o zwolnienie od opłaty od zażalenia,
- o ustanowienie adwokata z urzędu,
- odrzucono zażalenie uczestnika postępowania o przyznanie

biegłemu wynagrodzenia.

Uczestnik złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziego referenta w Sądzie Okręgowym w (...).

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Skarga uczestnika postępowania nie jest zasadna.

Nie ulega wątpliwości, że postępowanie w sprawie toczy się już bardzo długo.

Ma to miejsce m.in. ze względu na przewlekłość postępowania stwierdzoną przez Sąd Okręgowy w (...) w sprawie o sygn. akt VI S 50/13, która nastąpiła w okresie od marca 2009 roku do października 2013 roku, a wynikała z braku należytej koncentracji materiału dowodowego oraz braku dostatecznego dyscyplinowania świadków i biegłego, który wydawał w sprawie opinię.

Sąd Rejonowy zgodnie z zaleceniem zawartym w postanowieniu Sądu Okręgowego w (...) z dnia 5 grudnia 2013 roku wydał postanowienie o częściowym podziale majątku dorobkowego stron w określonym terminie. Postępowanie od daty tego orzeczenia toczyło się bez nieuzasadnionej zwłoki. Jego długotrwałość wynika głównie z działań uczestnika postępowania zgłaszającego bezzasadne wnioski o oraz bezzasadnie kwestionującego orzeczenia incydentalne.

Sąd Apelacyjny w Katowicach nie podziela stanowiska Prezesa Sądu Okręgowego w (...) jakoby przedmiot postępowania, którego dotyczy skarga uczestnika postępowania, objęty był stanem rzeczy osądzonej.

Uczestnik postępowania dotychczas nie występował bowiem ze skargą o stwierdzenie przewlekłości postępowania. Uczyniła to wnioskodawczyni. Analiza akt sprawy daje podstawy do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w dacie od marca 2009 roku do października 2013 roku odnosiła się zarówno do wnioskodawczyni jak i uczestnika postępowania, który na tym etapie postępowania działał zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisu art. 3 kpc tj. dokonywał czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami.

Mimo to Sąd Apelacyjny uznał, że brak jest podstaw do stwierdzenia naruszenia prawa uczestnika postępowania do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki i przyznania żądanej sumy.

Do czasu wydania postanowienia z dnia 5 grudnia 2013 r. sygn. akt przez Sąd Okręgowy VI S 50/13 uczestnik postępowania nie zgłaszał zastrzeżeń co do toku postępowania. Zgłaszał wnioski o przesłuchanie kolejnych świadków, cofał wnioski o przesłuchanie osób, które się nie stawiły, wnioskował o przesłuchanie innych osób, w tym takich, które ze względu na swój stan zdrowia nie mogły się stawić w sądzie. To wnioskodawczyni nagliła o rozpoznanie sprawy podnosząc, że uczestnik dysponuje całym majątkiem dorobkowym i wyzbywa się udziałów przysługujących mu w tym majątku.

Po wydaniu orzeczenia o częściowym podziale majątku dorobkowego uczestnik postępowania podjął liczne działania zmierzające do uniemożliwienia zakończenia sprawy w rozsądnym terminie. Świadczą o tym powyższe ustalenia faktyczne z których wynika, że uczestnik postępowania wielokrotnie zgłaszał wnioski o wyłączenie sędziów referentów w sprawie, innych sędziów orzekających w Sądzie Rejonowym w (...), biegłych, zgłaszał zastrzeżenia co do treści protokołów, kwestionował postanowienia w przedmiocie wynagrodzeń przyznanych biegłym oraz oddalając jego wnioski.

W zdecydowanej większości te czynności procesowe były zbędne o czym świadczy oddalenie wniosków i zażaleń uczestnika. W międzyczasie uczestnik postępowania wyzbył się znacznej części udziałów przysługujących mu w majątku wspólnym.

Za bezzasadny należy uznać zarzut skargi dotyczący braku stosowania przez sąd przepisów o prekluzji dowodowej.

Ze względu na przedmiot postępowania sprawa ma charakter zawily pod względem faktycznym. Po przeprowadzeniu kolejnych dowodów tak wnioskodawczyni jak i uczestnik postępowania zgłaszali kolejne dowody z dokumentów, świadków i biegłych. Brak podstaw do uznania, że wszystkie te dowody były spóźnione skoro naprowadzenie części z nich wynikała z dotychczasowego toku postępowania. Na etapie rozpoznania skargi przez tutejszy Sąd akta sprawy liczą 22 tomy. Nie jest rzeczą Sądu Apelacyjnego odgadywanie przeprowadzenie jakich dowodów, zdaniem skarżącego doprowadziło do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania. To skarżący winien wskazać te dowody aby zarzut naruszenia przepisów o prekluzji mógł podlegać ocenie Sądu przełożonego nad sądami orzekającymi w sprawie. Skoro uczestnik tego nie uczynił zarzut ten należy uznać za gołosłowny.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że znaczna długotrwałość postępowania świadczy o jego przewlekłości, gdyż między poszczególnymi posiedzeniami Sąd Rejonowy nie dokonywał czynności następczych jakichś szczególnie trudności. Sama konieczność wydawania tak wielu incydentalnych orzeczeń była absorbująca i wymagała czasu. W niektórych przypadkach, tak jak na przykład przy rozpoznawaniu wniosków o zabezpieczenie, niezbędne było duże zaangażowanie Sądu Rejonowego wynikające z konieczności analizy bardzo obszernego materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy. Czynności te od grudnia 2013 roku były wykonywane przez Sąd Rejonowy bez zbędnej zwłoki o czym świadczy przytoczona wyżej chronologia poszczególnych czynności procesowych.

Wbrew temu co zarzuca uczestnik postępowania Sąd Rejonowy w (...) nie doprowadził do przewlekłości postępowania przez zaaprobowanie opinii biegłego, dotyczącej rynkowej wartości nieruchomości podlegających podziałowi, która to opina uległa zdezaktualizowaniu.

Z akt sprawy wynika, że postanowienie uznające czynności prawne dokonane przez

uczestnika postępowania za bezskuteczne i dokonujące podziału nieruchomości wchodzących w skład majątku dorobkowego z dnia 18.03.2015 r. oparte zostało na operatach szacunkowych biegłego z 4 czerwca 2013 roku. Ich autor na posiedzeniu Sądu Rejonowego w dniu 9 stycznia 2015 r. uznał je za aktualne, utrzymując że nie miały miejsc okoliczności uzasadniające zmianę dokonanych szacunków. Fakt, iż w toku postępowania odwoławczego dopuszczono dowód z opinii kolejnego biegłego ds. szacowania nieruchomości nie przesądza o tym, że Sąd pierwszej instancji nie dochował wymogów co do właściwego toku postępowania. Nie można bowiem wykluczyć, że Sąd Okręgowy w (...) powziął wątpliwości co do miarodajności opinii sporządzonej na zlecenie Sądu Rejonowego, ze względu na liczne zarzuty uczestnika postępowania złożone w tym zakresie w apelacji i dalszej części postępowania. Sąd Apelacyjny nie jest uprawniony, w toku rozpoznawania skargi na przewlekłość postępowania, do oceny miarodajności poszczególnych dowodów.

Nie są też zasadne zarzuty skargi dotyczące przewlekłości postępowania przed Sądem Okręgowym.

Mimo, że apelacja uczestnika postępowania została wniesiona do Sądu Rejonowego w czerwcu 2015 r. nie można było jej nadać biegu ze względu na konieczność rozpoznania wcześniejszych zażaleń skarżącego na odmowę wyłączenia sędziów.

Te Sąd Okręgowy rozpoznał we wrześniu 2015 r., a 5 października 2015 r. rozpoznano wniosek uczestnika postępowania o zwolnienie od opłaty od kolejnego zażalenia.

Akta w stanie umożliwiającym rozpoznanie apelacji i kolejnych zażaleń Sąd Okręgowy otrzymał 9 października 2015 r.

Już 2 grudnia 2015 r. odbyła się rozprawa w trakcie, której oddalono dwa kolejne zażalenia oraz dopuszczono dowód z opinii biegłego.

Jak wynika z poczynionych wyżej ustaleń biegły nie był w stanie w terminie określonym mu przez Sąd wydać zleconej opinii ze względu na okoliczności leżące po stronie skarżącego.

Mimo tych przeszkód po opracowaniu opinii wyznaczono termin posiedzenia na 5 października 2016 r. Nie zakończyło się ono wydaniem orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie ze względu na zgłoszenie przez uczestnika postępowania wniosku o wyłączenie sędziego sprawozdawcy.

Fakt, iż między skierowaniem akt do Sądu drugiej instancji a wniesieniem skargi wyznaczono tylko jedno posiedzenie sądu nie świadczy o przewlekłości postępowania. Jak bowiem wspomniano na posiedzeniu tym dopuszczono dowód z opinii biegłego dotyczącej oszacowania wartości kilkunastu nieruchomości położonych na terenie całego kraju, co wymagało co najmniej 6 miesięcy pracy biegłego.

Twierdzenie skarżącego, że Sąd Okręgowy winien wcześniej orzec ostatecznie w sprawie, gdyż sprawa nie jest skomplikowana a sąd odwoławczy orzeka jedynie w granicach apelacji nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, czemu dano wyraz wyżej, sprawa jest skomplikowana co najmniej pod względem faktycznym. Obowiązująca obecnie instytucja apelacji zupełnej wymaga, w przypadku kwestionowania ustaleń faktycznych i oceny zebranych dowodów, poczynienia przez sąd odwoławczy własnych ustaleń. Obszerność materiału dowodowego zaoferowanego przez strony oraz złożoność problematyki wymagającej opiniowania wymaga czasu. Postępowanie uczestnika postępowania w trakcie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego polegające na żądaniu ustalenia terminów oględzin z co najmniej jednomiesięcznym wyprzedzeniem oraz z co najmniej jednotygodniowymi odstępami co do każdej nieruchomości, nie świadczy o tym aby w istocie uczestnik był zainteresowany szybkim zakończeniem sprawy. Odmowy udostępniania biegłemu nieruchomości do oględzin świadczą o czymś przeciwnym.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie miała przewlekłość postępowania w latach 2009 – 2013 ale nie naruszała ona prawa uczestnika postępowania do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, gdyż ze względu na okoliczności faktyczne występujące w sprawie nie był on zainteresowany szybkim zakończeniem sprawy.

W późniejszym toku postępowania uczestnik dokonał szeregu czynności procesowych zmierzających do jego spowolnienia. Działania te mimo, że formalnie dopuszczalne oceniane w całości stanowią naruszenia dobrych obyczajów, w rozumieniu art. 3 kpc, jakich winni dochowywać uczestnicy postępowania. W tych okolicznościach byłoby niezrozumiałym przyznanie uczestnikowi postępowania, który podejmuje działania w celu uniemożliwienia zakończenia sprawy, kompensaty pieniężnej za przewlekłość postępowania.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się też zaniechań ze strony Sądu Rejonowego w (...) i Sądu Okręgowego w (...), które mogłyby skutecznie zapobiec taktyce procesowej skarżącego zmierzającej do odwleczenia zakończenia sprawy.

Także w sprawach ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki rzeczą sądu jest rozważenie czy uwzględnienie skargi nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach taka sytuacja ma mająca w przypadku niniejszej sprawy, w której mimo wcześniejszej przewlekłości, niezawinionej przez skarżącego, dalszy długi tok postępowania wynika z działań uczestnika postępowania.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 2 ust. 1, 6 ust. 2 i 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki (Dz.U. 2016 poz. 1259 tj.) orzekł jak w sentencji.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Roman Sugier SSA Lucyna Świdarska-Pilis